

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 412. szám. Hirdetések árszabás szerint vétetnek fel.

I. évfolyam. 139. szám.
Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár havi: egy hóra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy hóra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1912.

Kedd, november 12.

Dupla hazaárulás.

Írta: Dr. Kalmár Antal.

A gyémantlanságnak és az analfabéta tudatlanságnak soha lényesebb vizsgáját nem tette le még senki Berchtold külügyminiszternél. Neki, a kinek kutyaakötelessége volt minden balkánbeli dolgról alapos értesüléssel bíni: neki fogalma sem volt a balkáni erőviszonyokról s fogalma sem volt arról, hogy a balkáni négy királyok minő katonai erővel rendelkeznek s fogalma sem volt arról, hogy Törökország katonailag milyen demoraziliát állapotban van. De az isten szent szerelmére: mint külügyminiszter, hát Berchtold ur, ha még ezt sem tudja s ugyan mit tudhat ha még ennyit se tud? A külügyminiszter analfabétaságának a fedezésére keresik is már a bumbakot, két konzult már elcsaptak, de Berchtold urnak is a talpára kellene ám kötni az utilaput.

Teljes tudatlanságában Berchtold ur soha sem tudott mást emlegetni, csak a balkáni statuskvó megvédését. Ez a statuskvó volt a ballplatzai politikának eddig vezérlő csilaga, de ennek a statuskvóbeli politikának a négy király ugyancsak a fenekére vert Most Berchtold ur a statuskvóbeli politikát elejtette, de Berchtold ur csak a muszájnak hódolt be, mert ha nem is hódolt volna be, hát a győzelmes négy király egyszerűen ráfűtötte Berchtold ur bécsi politikájára. Szegény Berchtold ma már nem tehet okosabbat, mint hogy együtt üvölt ő is a balkánbeli farkasokkal.

Ez az üvöltés holmi osztrák gazdasági érdekek számlájára irandó ugyan, de olvasné el csak Berchtold ur a szerb kereskedelmi miniszternek gunyos és büszke nyilatkozatát: Ausztriának pedig gazdasági téren semmit! És nézzétek: az ötven millió monarchia külügyminisztere hogy türi a szerb Gulliver packázását!

Amikor azonban a bécsi külügyminiszter a maga gyémantlanságában minden téren vereséget szenvedett: akkor a munkapárt házi-delegációjában bejelenti, még pedig hivatalosan, hogy Bécsben Románia részére területnagyságot követelnek Bulgária testéből — a győzelmes Bulgária ellen. Hogyan, hát Ausztria-Magyarország külügyminiszterének nincs fontosabb dolga, mint hogy a magyar nemzet halálos ellensége Románia részére terület-nagyságot

követeljen? Hogy éppen mi magyarok is követeljük az oláhok részére? Hogy velünk szemben még nagyobb legyen az ereje? Hát miért nem követeli maga Románia, ha van ereje hozzá? Hát ezért ment a sürgős bizalmas levél I. Ferencz Józseftől — Carolu oláh királyhoz? Vagy tán az is a germán-szövetség árához tartozik, hogy Erdélyország mellett éppen mi növeljük a mi engesztelhetetlen kaji ellenségünk erejét? A dinasztianak örült politikája ez, amely ellen fel kell lázadni minden csöppnyi magyar vérnek. Hogy az oláh részére mi kaparjuk ki a gesztenyét — ez a gezsztós politika is csak egy Tisza-Lukács kormányzat alatt eshetik meg.

Avagy nincs tudomása se Tiszának, se Lukácsnak, se Berchtoldnak, se Erdélyország mungóinak, hogy az oláhok éppen Erdélyországot szemelték ki a maguk Macedóniájának? Mi már kiordítottuk a tudónket, — hogy Erdélyország Románia felől tökéletesen védetlen, az ezer millió közös budgetből a magyar határok megerősítésére 1867. óta még egy fillér se jutott, s ime már fenyegetnek az oláhok: ha egyszer a román hadsereg átkelt a védetlen magyar határon, s ott van a négy milliónyi magyarországi románság tengerében (am: ugyan hazugság, mert csak három millió s Erdélyben csak másfél millió): akkor majd a bevezetett tények előtt Európa éppen úgy meg fog hajolni, mint a négy királyokkal szemben meg kell hajolnia!

Nos, aki így beszél velünk, akinek ilyen zsvány-céljai vannak a magyarság ellen: azt a nációt a magyar kormány hivatalosan akarja támogatni, hogy nagyobb legyen az ereje. Tudja-e azt Lukács és tudja-e azt Tisza, hogy ez dupla hazaárulás és ha másért nem, ezért a dupla hazaárulás miatt kell ennek a kormányzatnak kitaposni a bélit!

Eltékvéve azonban ettől: tudja-e azt Berchtold ur, hogy ez a perfidron ánkövetelése egy újabb balkáni, sőt európai háborúnak a csiráját rejti magában? Nos és nem örült-e az, hogy erre a magyar nemzet is vállalkozik — oláh érdekekért? Tiltakozunk az ilyen hazaáruló külpolitika, tiltakozunk a sajtóbeli magyarság közvéleménye útján, tiltako-

zunk, mert a bécsi pénzen vásárolt mungó-csorda törvénytelen delegációjában eddig nem akadt egy szál legény se, aki tiltakozott volna a külügyi kormányzat és a Tisza-Lukács kormányzat dupla hazaárulása ellen!

Jegyzetek egy klasszikus előadáshoz.

Tessenek megbocsájtani, hogy ha ez egyszer komoly kritikát akarunk mondani, talán egy kicsit későn is és nem a színház kiitika sablonai szerint. Eltetszenek talán találni, hogy a «Romeo és Julia» előadásáról van szó. Nem olyan nehéz eltalálni, hiszen a debreczeni színházban emberemlékezete óta nem adtak már klasszikus darabokat. No de aztán ez az előadás «klasszikus» volt am istenigazában! Reméljük, hogy a direktió nem fog érte megharagudni, ha egy pár őszinte szöveget megvilágítjuk a szóban forgó előadás klasszikus voltát.

Megvilágítjuk sok jóakarattal és jással a nagy szeretettel, amelylyel mi mi Zilahy Gyula iránt viseltünk. Nem méltóhozánk az olcsó hízelgés és azt hisszük, hogy több hasznot csinálunk vele Zilahynak is, meg a a színészeknek is, ha izeltől a sablonos dicséretidák é. lepcsőkonduktások helyett egy pár kritikai megjegyzést is nyújtunk. Utóvégre ránk fér néhanapján egy kis őszinteség is. No hát ezzel az őszinteséggel mondjuk, hogy a debreczeni színház szombat est: Rómeo és Julia előadását a debreczeni színház történetének legszomorubb lapjaira kellene a krónikásnak feljegyezni.

Menjünk sorra-rendre. Shakespeare! Az írók legnagyobbika, akinek káprázatos alkotásaihoz a hivatottaknak is csak levett saruval lehet járulni — te ugyan megfordulhattál a sirodában. Igaz, hogy sokszor megfordultál már: és talán azt gondolta a debreczeni színház is, hogy ha még egyszer megfordulsz, nem fog sokat vétetni ellened. No hát ez lehet. M: különben halálval tartozunk Shakespearenek már csak azért is, hogy az ő munkája nyomán tudtuk meg azt, amit eddig észre nem vettünk, hogy a debreczeni színháznak abszolute nincs olyan színésze, akire

Románok a szerepét rá lehetne bízni.

Nem tudjuk azért elgondolni, miért vette elő a debreczeni színház Rómeo és Juliát? Csak azért, hogy bemutatassa ijesztő gyengeségét? Csak azért, hogy kétségbeessünk mi, a Zilahy legjobb barátai a debreczeni színház ijesztő mérvű dekadenciáján? Rómeo és Julia: Sakespeare darabja, amint tetszenek tudni. A rendezéshez is kellene tehát egy kicsit érteni annak, aki elég bátor hozzá, hogy elvállalja a rendezést. Aztán meg, sértésnek ne tessenek venni, egy kis tudás, valami rendezői készség, sőt holmi tanulmányféle is kell ahhoz, hogy Sakespeare-darabot rendezzünk. Csak nagy találmokra őszsze-vissza vonni a színeket, ötletszerűen kihagyni fontos jeleneteket, megnyirbálni szerepeket — már borzánatol kérünk, de vakmerőség attól, aki a fent vázolt kellekkel nem rendelkezik.

No de ne tessenek megijedni! Nem untatjuk önöket semmitéle komolyabb dramaturgia fejtegetésekkel, dramaturgiát nemcsak a kritikus uraknak, hanem elsősorban a rendezőknek kellene tudniok. No de hát akkor ki lehetne rendező! — kiálthatna fel valami malic'ózus hang. Bizony-bizony vajmi kevesen: megmondhatjuk egész őszintén. Nincs mit szegyen kezünk miatta. A modern operette-láz, a színpadnak lebu-brettlivé való lealacsonyítása elvette kedvét színészeknek a komoly munkától. Egy Jarovics, meg egy Szakács Andor kell hozzá, hogy Kolozsvarón megte-remtse a drámai művészet renessansát. Debreczen már rég lemondott arról, hogy irányadó legyen a színház — még csak a vidéken is. Minálunk csak olcsó üzleti fölfogás mindenben, pedig igazgatónk a magyar nagy művészek egyik atyamestere. Azt hisszük, hogy Zsül tudja a legjobban, mennyire igazunk van. Az ő lelke érzi a legjobban azt a tragikus szerepet, amely neki jutott osztrágyrésztül: igazgatónak kell lenni. Bilincsekbe kell venni lelke minden szépségét.

No, de ne kalandozzunk oly messze. — Egy pár megjegyzésünk volna, mely a Rómeo és Julia debreczeni előadásának a szereplőjéhez: Talán felesleges megjegyeznünk, — Lajthay, aki különben tiszteltremélt ügykezetettel játszik a vasalt nadrágos szerepekben — Rómeót teljesen al-ejtette. Azaz dehoggy is ejtette el, hiszen hozzá sem mert nyulni ehhez a hatalmas alkotáshoz. Lázason és egészségtelenül recitálta el a nagy Sakespeare örök ígét. Nem Laj-

Az őszi idény beálltával ajánljuk Szabó Miklós

férfi-, fia- és gyermekruha nagyruházat Debreczen Piac-utca 19. (az Alföldi lak. szomben), hol az összes őszi férfi- és fiúruhák, felöltők, raglánok, télikabátok stb. stb. a legfinomabb és legjobb minőségben a legolcsóbb szabott árak mellett szerezhetők be. Telefon 10-64.

ihay ur ön téved: Róméó nem egy velencei selyemfű, amilyenek őt ön fogta fel. Neun gorjon be többet ilyen szerepekbe, mert csak önmagának árt vele. Mi jóakarattal vagyunk ön iránt és éppen ezért tanácsoljuk, maradjon csak a vasalt nadrágnál, mert nem válik előnyére — hidje el — öszintén mondjuk — egy cseppet sem, ha leveti. Sok tisztelőjének az illuzióját rabolta el szombat esti fellépésével. Ezek között voltam jó magam is. — Még jobb lett volna Petőve! próbálkozott volna meg a direktió. Ha ő elbukott volna Róméóban, nem lett volna szégyen rá, De mi azt hisszük, hogy Pető megállta volna a helyét ebben a szerepben, habár nagy mérészség volna egy kezdőtől éppen Róméóban lépni föl, Esenhist meg Szabó Gyulának adták! Borzasztó! A hideg fut végig az ember hátán ennek már a hallatára is. Uraim, hát ne legyenek vakok: Szabó Gyulának, egy burleszk-komikjussnak kiadni a koroly fejedelem szerepét. A hatás nem maradt el. A publikum józuen mulatott — amikor simi kellett volna.

Nem folytatjuk tovább. Azt hisszük, elég volt. Halassy Mariska oly messze magaslott ki művészetével a környezetéből, hogy ő róla ez alkalommal meg sem akartunk emlékezni, amikor olyan sok szomorú dolgot kell elmondanunk, Szászhalma kelletlenül és kedvetlenül dadogott — Páris! játszotta! Szerencsére Pető, Bérczy, Szilágyi, Székely és Uti Gizella ok igyekezetet fejtettek a siker érdekében, nem ő rajtok mult, hogy — eredménytelenül. Külön meg kell emlékeznünk Kemény Lajos mély művészettel megjátszott mesteri Lorine barátjáról és Halasné pompás alakításáról.

Az autók.

Miniszeri leirat Hajdúvármegyéhez

Nagyon sok panasz merült fel az autók ellen s nem is annyira a miatt hogy sok embert elgázolnak, mert hiszen az ember élete nem sokat ér; hanem inkább amjatt, hogy az autók szörnyű büzt árasztva, s nagy lármával járnak ha az ember életével nem is, de a szagló és haalló érzékével igen is törődnek. A kormány rendelete a napokban érkezett le Hajdú vármegye törvényhatóságához, melyben az illetékes szakminiszter azt írja, hogy a hatóságok figyelemzessék az autótulajdonosokat az autók járására alkotott rendszabályokra, hogy a megállás és megindulástól eltekintve járásközben ne eregessék szabadjára a füstöt s különösen népesebb közlekedési helyeken ne szagosítsák be a levegőt mérges gázokkal és büzös füsttel s legyen arra is gondjuk, hogy az autók lármáját szigeteljék el hangfogókkal, mert türehetetlen, hogy a sofőrök egészen szabadjára eresztik az autók füstjét, és lármáját, holott van mód ennek szabályozására és korlátozására. Mindenesetre szép, hogy a kormány az emberek szagló és haalló szerveinek megkímélésére országos rendeletet bocsátott ki, de hogy ennek semmi foganatja se lesz, arról mindenki bizonyos lehet.

Nálunk, Magyarországon mindenre van törvény és rendelet, de akora itt a törvénytszetelet, hogy a t. c. közönség kutyába sem veszi a kormány és a hatóságok intézkedéseit. Nálunk minden ember úgy cselekszik, amint neki tetszik. Mindenki csak magával törődik, másra ügyet se vet. Kétségtelen, hogy amikor egy-egy autó iramlik végig az utcán a járókelő közönség dobhartyája félóránig zug utánna s van mit szagolni utcahosszat. Amennyiben a büz és láрма mérsékelhető, csakugyan kívánatos, hogy a népesebb közlekedési helyeken, mérsékeltesék; külön állam és törvényhatósági utakon a mikor nem jár senki az autók közelében, bátran engedhet a sofőr az autók érzelm-einek szabad folyást, de már a város forgalmas utcáin viselkedjenek az autók tisztességesebben. Ebben igaza van a kormánynak; de hogy ezt a rendeletet sehol se fogják végrehajtani, abban pedig nekünk lesz igazunk.

Háborus

hírek Debreczenben.

Török menekültek.

Most, hogy a törökökkel a balkáni államok már-már győzelmesen befejezték a háborút, komolyabbá kezd válni a közelben lefolyt háborus viszály a monarchiára. Eddig az eseményeknek csupán érdeklődő szemlélői voltunk, de most, hogy Szerbia követeléseket támaszt adriai kikötők iránt, ellentét merült fel közötté és a monarchia diplomáciája között, a mely nem akar belenyugodni abba a gondolatba, hogy Szerbiának a miki-kötőink közelében két kikötővárosa legyen. Szerbia a követeléséből, abból, hogy győzelmét alaposan kihasználhassa, nem akar engedni. Nem lehetetlen tehát, hogy ebből igen komoly bonyodalmak származnak, a melynek fegyveres elintézésére igen könnyen rákerülhet a sor.

Debreczenben mindenféle háborus hírekről beszélnek, amelyeknek alapja természetesen egyelőre csak a fontosabb vázolt kombináció lehet. Egyik hír azt beszéli, hogy a hetedik hadtestet s ezzel a debreczeni helyőrséget már egy-két nap múlva mozgósítják. A másik hír arról tud, hogy egyes iskolák igazgatói értesítést kaptak felső helyről, amely szerint készen kell lenniök az iskoláknak ideiglenes kaszárnyákká való berendezésére. Ezek a hírek persze egyelőre hihetetlenül hangzanak, — amint-hogy nem igazak — de jellemzők a hangulatra. A háboru eshetőségéről — könnyű megállapítani — mindenki csak aggodalommal beszél. Mert hát például Durazzo kikötő birtokáért ugyan melyik magyar tartja érdemesnek a maga, vagy a líai véret ontani?

A háborus hírekhez tartozik, — s ebben már lehet igazság — hogy megint török menekültek érkeztek hozzánk. Allitóltag erről értesülést kapott az üzletvezetés is. Tudakozódásunkra az üzletvezetésben azt felelték, hogy a hír nem lehetetlen, de hivatalos értesítés nem érkezett róla.

Véres házkutatás.

Keresztül lőtte a csendőr.

A maga nemében, sajnos, nem ritka, de annál súlyosabb esetet jelentenek Tályjáról, mely szomorúan jellemzi a főbb néposztályunk zül- lött erkölcsi viszonyait, melyek már odáig súlyedtek, hogy nemcsak elkövetik a bűnt, hanem annak fedezésére végső pillanatban is mindenre meg a legelvetemültebb tetre is készek. Az esetről tudósítók a következőket jelentik:

Szabó József dr. itteni ügyvéd, tályai szőlőbirtokostól két hordó bort lopott el valaki nemrégiben. Amint a két hordó eltűnéséről a károsult tudomást szerzett, rögtön jelentést tett a csendőrségnek. A nyomozás meg is indult. A gyanu alapján csendőrök jelenik meg Rémiás Tóth János fuvaros lakásán és házkutatást akartak tartani.

A házkutatás azonban nem ment simán. Rémiás Tóth János nemcsak ellertállott, hanem dulakodni is kezdett a csendőrrel. Majd előjött a fia is és paltával meg kövekkel támadtak a csendőrre.

Már-már atiól lehetett tartani, hogy nemcsak a házkutatás hiúsul meg, hanem a csendőr is bántalom éri, ki már szurongnyal volt kénytelen védekezni, mikor egy újabb támadás folytán a csendőr önvédelemből lögygyvert volt kénytelen használni.

A csendőr lőtt s Rémiás Tóth János átlőtt mellet, holtan rogyott a földre.

A házkutatásnál az ellopott hordók dongáit sikerült a kemencében megtalálni. A bort más edényben helyezte el Rémiás s a hordókat, nehogy bűnjelül szolgáljanak, elakarta egetni.

Az esetről jelentés érkezett az ügyészséghez és a csendőrparancsnokság is megindította a fegyverhasználat ügyében a nyomozást.

Ó-kéri bosszu

Agyonkővezték a haragosai

Tegnap este felé halálos kimenetelű veresedés történt Ujfehértón. Három legény találkozott össze egy utcában s azonnal egymásra támadtak. Bot s más ütőeszköz híján kódarabokat ragadtak s vaskos sértések helyett azokat vagdalták egymás fejéhez.

Aulik Imre kovácssegéd és Horváth József nevű cimborája kissé bepityókázva hazafelé menet összetaláltak Mészáros Imrével, aki esküdt ellensége volt a két legénynek. Aulik és Horváth azonnal belekötöttek Mészárosba, aki természetesen nem tűrte a sértéseket és megfenyegette az itias Aulikot, hogy vigyázzon, mert ha egyszer egyedül elkapja, ott nagyja a foga fehérét. Aulik feldü-

hődött a fenyegetés hallatára s magából kikelve támadt ellenfelére, aki futásnak eredt, mivel attól tartott, hogy Aulik és cimborája, Horváth összeszurkálják De nem futott sokáig mert Aulik egy göröngyöt kapott fel s Mészáros felé hajította, akit a dobás fejein ért Erre Mészáros is, aki éppen ott akarta hagyni az egyenlőtlen küzdelem: szinterét, kijött a sodrából s hasonlóan követ ragadtott s támadóit vette célba, akik egy épülőfélen levő ház előtt álló téglarakásból valóságos közáport zúdítottak Mészárosra. Mészáros több éles nehéz tégladarab érte, egy pedig olyan szerencsétlenül taláta a homlokán, hogy eszméletlenül esett össze a földön.

Mészárosnak a fejét összeszúrták a nehéz kőcsapások s pár óra elteltével meghalt.

SZINHÁZ.

1912. nov. 11-én, hétfőn A) bérletben:

Argyil és Tündér Iona.

Eredeti néprege, zenével és táncokkal s felvonásban.

Személyek:

Akletur, avar fejedelem — Szilágyi E. Fejedelemlő — Uti Gizella.

Fiaik: Baján — Bérczy Ernő. Csatár — Szászhalmy György. Argyil — Pethő Pál.

Avar fejedelem cselédei: Galiba, vénasszony — H. Serfőzi E. Delike, ennek huga — Csanády I. Bojt, kertész — Falussy István. Táltos — Perényi József. Avar harcos — Kiss Imre. Adorján, öreg székely — Kassay K. Aibon, követ — Kolozsváry. Usdibald, a király öcsese — Kállay. Iona, ennek leánya — Vajda Ilonka. Attila anyja — Solti Ernő. Armány — Kemény Lajos.

Heti műsor:

Kedden: Limonádé ezredes, énekes vigjáték. B) bérlet.

Szerdán: Nora, dráma, C) bérlet. Csütörtök: Ostrom, színmű. A) bérlet. Ujdonság.

Pénteken: Ostrom, színmű. B) bérlet. Szombaton: Tengerész Kató, operett. Ujdonság. Bérletszűnet.

Vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal: Taifun, színmű.

Vasárnap este kibérletben: Tengerész Kató operett.

SZINHÁZI HIREK.

Taifun a mult háten oly nagy sikerrel színe került színművet holnap megismélik. A főszerepek Zilahy, Halasi Mariska, Kemény, Bérczi, Lajthy, Szilágyi kezében vannak.

Az ostrom. Bernstein világhírű darabja, mely a Vigszínház ezidei kassza-darabja, nálunk csütörtökön kerül bemutatásra. A darab a következő kiosztásban kerül színe: Mérítal: Zilahy, Renée; Halasi Mariska, Frepean; Kassay, Georgett; Vajda I., Garancier; L. Farkas Pál, Dániel; Bérczi, Julien; Szászhalmi.

Tengerész Kaló, mely e hétszombati jára van kitűzve, nagyban folynak az előkészületek. Az operett új díszletekkel és új kosztümökkel kerül színre. A főszerepeket Borbély Lili, M. Tordai Erzs, Aranyossy Nusi, Solti Ernő, Falussy István, Kassay Károly, Székely Gyula, Máthé, Lévai F. Pél stb. játsszák. A táncokat Per cel Karola tántija be.

A Farkas Molnár Ferencz legújabb dicsősége. Molnár Ferencz, ki sikereiben oly gazdag, mint talán egy jelenkori írók sem, legutóbbi sikere, melyet «A Farkas» című vígjátékkal ért el, valamennyi sikerét felülmúlja. Rég nem olvastunk a fővárosi lapokban oly egyhangú dicsérő kritikákat, mint erről a darabról. Ezen siker hatása miatt Zilahy igazgatónk sürgősen megszerezte az előadási jogot, hogy mielőbb színre hozhassa ezen nagyhatású darabot.

LEGUJABB.

Saját tudósítónk telefon jelentése.

Háboru előtt?

Tanácskozás a királyi várban.

Budapestről jelentik: Ugy látszik, hogy nagyon komoly a helyzet. Ma délelőtt katonai főtanácskozás volt a budai várban a királyi elnöklei alatt. A tanácskozáson részt vett Ferencz Ferdinánd trónörökös, Hőzendorfi Konrad vezérkari főnök és még több magas rangú katonai vezető ember. A tanácskozás a háborus mozgalmakkal van kapcsolatban. Megfontosabb újság, hogy Ferencz Ferdinánd szerdán Berlinbe utazik, ahol Vilmos császárral bizalmas konferenciát tartanak.

Bulgária mellettünk.

Szófiából jelentik: Gesov miniszterelnök kijelentette, hogy Bulgária nem helyesli Szerbia magatartását a Monarchiával szemben és e tekintetben Szerbia semmiféle támogatására nem számíthat Bulgária részéről.

Török csapatszállítás.

Konstantinápolyból jelentik: 70-80 ezer anatóliai katona fog rövidesen Európába átszállani. A portai utolsó lehelletéig védi magát.

Török győzelmek.

Konstantinápolyból jelentik: A török sereg jelentős sikereket ért el a görögökkel szemben, akiket Szaloniki mellől visszavertek. Rodostót a török sereg visszafoglalta.

Drinápoly elesett?

Szófiából jelentik: Drinápoly ma kapitulált. A városban leirhatatlan az öröm.

Csorla eleste.

Szófiából jelentik: A török sereg felrobbantotta a csorlai pályaudvart, amely a bolgárok kezére esett a várossal együtt.

Albánia megszállása.

Budapestről jelentik: A Monarchia flottája parancsot kapott Durazzo és Ajacsin kikötők megszállására.

Oroszország mozgósít.

Berlinből jelentik: Oroszország mozgósít. A lapoknak szigorúan megtiltották a mozgósítási híreknek közlését.

A kolera.

Konstantinápolyból jelentik: Seregeinket az ázsiai kolera tüzedeli meg. A hadvezetőség mindent megtesz a rettenetes betegség lokalizálására.

Abdul Hamid 2 milliója.

Konstantinápolyból jelentik: Abdul Hamid, a volt szultán ma a háboru céljaira pénztárából 2 millió fontot adományozott.

A spanyol király balesete.

Madridból jelentik: Alfonz spanyol király ma reggel a hadgyakorlatokon leesett a lováról és kitörte a lábát.

Az ellenzék népgyűlése

Budapestről jelentik: A szövetszert ellenzék vasárnap Szombathelyen és Kecskeméten tartott impozáns népgyűléseket. Szombathelyen gróf Apponyi Albert beszélt az ellenzék nevében.

HIREK.

Szezonban.

Elérkezett a szerelmek ideje. A csendes, finom, villanásos szerelmek ideje.

Amikor még nem vagyunk benne a ropogós télben. Amikor még csak készülődünk a csilokra és egyéb elmerítő vigalmakra. Amikor még csak messziről csapkodnak idegeinkre a zuzmarás éjszakáktól elbujt meleg lészkekben vergődő, tüztelen szerelmek kéjei.

Most még csak indulunk. Félős, sejtelmes vágyással nyugtáznak bágyadt idegeink előre. A cél, az eszköz, a mód, mind, mind fontoskodó gondokat okoznak most nekünk és agyunknak csápjai ujját, frisset keresve tapogatóznak előre.

Villamos fényszórókkal színezett esték mélyén megindulnak az ideg-leszítők, kíváncsi ábrándok: valami kellene, hiszen eskü a hó és meszes-közéletről lapítanak felénk sötét esték hosszú unalmait.

S lassanként, berzenkedve, felbolghcsodnak nyársalította idegeink. És hideg csipkedte reggeli arccokkal, meg a délnek langyos verőfényeiben kereső sugarakat reb-

hentünk egymás szemébe. Kutatunk önmagunknak másika után és keressük a párunkat. Az este jöttével pedig már látni is vélünk. Alakok, képek, arcok kezdenek rajzolódni felhős hátterek gomolygó ködére...

És akkor a téltől látványosra lehelte lélekkel elindulunk. Kemény és számításos csatákra erősnek hitt akarattal, buzgólkodva gyermekkedünk egymásnak a megnyerésére és egymásnak a legyőzésére.

Kicsiny aiatomosságokkal, bujkáló játékkal kötünk egymásba, férfi és nő. És elkezdünk játszani lágy, finom játékokat.

S közbe-közbe, egyben-másban, levegőből épített ábrándok fészélsében csalódva, előnt a keserűség és bosszankodás is s ilyenkor a lágy finomságokba beledombardozik az alapemberi: az epelé, a lucok, a piszok, mint hóolvadásakor a szertesét fröcscesző sár.

— **Értesítés.** A «Republikánus Ásztársaság» az Angol Királynő lehertermében összejövetelét ezután nem hűfőn, hanem ekdden este 7 órakor tartja s ezt ezuton hozza tisztelt tagjai és az érdeklődők tudomására.

— **Megőrült aggasgán.** Borzasztó csapás érte Török József nyug. vasuti főraktámokot. Az elmebeteg öreg urat eddig otthon kezelték, mivel egyáltalán nem volt veszélyes sem magára, sem a környezetére. Tegnap egyszerre teljes erővel kitört rajta az ördület s dühöngeni kezdett. Törtuzott mindent, úgy hogy hozzátartozói sem bírták megfékezni. A mentők a kórházba szállították.

— **A mulatozás áldozata.** A vasárnapi eseményeket uraló bűnesetek mindenki előtt ismeretesek. S azzal is tisztában vagyunk, hogy hol találjuk meg ennek a magyarázatát. — Szolgák vagyunk. «Szolgák országa» vagyunk. Az alkohol degenerált rab-szolgái. Mennyi nyomoruság, mennyi bűn él köztünk, mert nem tudunk uralkodni magunkon. Aki figyel a szombat esti, vasárnapi eseményeket, az megdöbbenhet a tapasztaltak felett. Egy-egy kis hírben sokszor tragédia van. Most megint szaporodott a lista. Molnár József patkógyári kovácssegéd az éjszakát átlumpolta jó barátja társaságában a Csengő-féle kocsmában. Reggel felé bevetődött közéjük egy rendőr, akivel folytatták a mulatozást. A felhevült Molnár valamin vitakozva, összeveszett a rendőrrel s dulakodni kezdtek egymással. A magáról megfélekedzett rendőr mamoros fejjel kardot rántott s teljes erejével végig sujtott vele a Molnár fején, aki véresen rogyott össze. A mentők peköltözve a szerencsétlen kovácssegéd fejét, a kórházba szállították. Ki tudja, nem várnak-e valahol valakit, mert nincs kenyér??

— **A Kobrak-gyár szanálásának nehézségei.** A Kobrak-gyár ügyeinek a szanálása végett a nagybankok legutóbbi értekezlete tudvalevőleg abban állapodott meg, hogy felülvizsgáltatja a vállalat által elkészített vagyongatóst és akkor fog határozni a megadandó moratórium és annak terjedelme fellett. Most úgy halljuk, hogy bizonyos nehézségek merültek fel, amelyeknek elhárítása azonban nem fog nagy akadályokba ütközni. A nagy intézeiek ugyanis kijelentették

akik a válság kitörése óta követeléseik biztosítására az ingatlanokra bírói uton előjegyzést szereztek, erről a jogukról lemondanak. A hitelezők egyike azonban ezt a követelést visszautasította és telekkönyvi előjegyzéséről nem hajlandó lemondani. Vagy a római hitelezőnek, vagy Kobrak Mórnak kell tehát előbb ezzel az intézettel megállapodnia, mer különben a szanálás megakad.

— **Az új adóösszeíró bizottságok.** Ezek a bizottságok nem végezhetnek jó munkát, mert díjmentesen kell működniök. Díjmentes munkára nem lehet megfelelő polgárokat kapni bizottsági tagul. Ha rossz lesz a polgárok összeírási munkája, akkor az önadóztatás elve nem érvényesül. Ha pedig egyáltalán nem fognak vállalkozni a tagságra, s a törvény szerint pénzügyi tisztviselő kezíti el az összeírást, még jobban elhomályosul az önadóztatás postulatuma. Azonfelül a községet az összeírási költségei fogják terhelni, az összeírási munkát nemtagadó polgárok pedig pénz-bírsággal fognak sújtatni. Vidéken egyáltalán nem fognak megfelelő emberek akadni. A községi jegyző, aki elnöke lesz az összeírási bizottságnak — már amugy is túlságosan meg van terhelve. Igazságtalanság, az is, — hogy az összeíró-bizottság hanyagsága, vagy indokolatlan késedelme esetén az összeírást a pénzügyigazgatóság a község költségén látja el. Akkor meg mire való a bizottság? A hányokér ta reform megalkotásának módját kell felelőssé tenni. — Azt, hogy a községi tisztviselőke és a gazdasági érdekképviseleteket nem hallgatták meg képlően. Nem lehet a porosz mintát en bloc csak úgy átvenni a hazai viszonyok figyelembevételével nélkül.

— **Egy gyermek tűzhalála.** Göndör Károly borsbócsi földművesgazda tegnap délelőtt kiment a pajtába gabonát csépelni; s mivel dében sem akarta abbahagyni a munkát be-szólt a feleségének a konyhába, — hogy etesse meg helyette a teheneket. Az asszon kiment a konyhából s míg távol volt 5 éves József nevű kis fia a tűzhelnél játszadozni kezdte tta parázzsal. — Egy szikrától valahogyan tüzet fogott a fiu ruhája s mivel a konyhában senki sem volt aki segítségére mehetett volna a fiunak, a szerencsétlen kis gyermek szénné égett. A hatóság a gondatlan szülők ellen az eljárás megindította.

— **Gyilkos a bánya.** A borsodmegyei Szentistván község határában levő homokbányában szörnyű szerencsétlenség történt tegnap délelőtt. Egy nyujszlett, nyomorult, siketnéma munkásleány: Kocz Margit az áldozat, akinek piros vére odafreccsent a bánya falára. A munkában meg-görbéd munkásné a szokott időben kezdte el nehéz munkáját: a lefejtett homokot talicskázta ki a bányából. Ugy 11 óra tájban a kőmunkos lapátot a talicskába. A szerencsétlen teremtés nem gondolt arra, hogy mellette settenkedik a fal, hogy ott leskelődik a rozzant talicska. — zeleben a vigyorgó Vég. Kocz Margit éppen a lapátolással volt elfoglalva, amikor a felületesen elátamuzott földréteg megmozult és a süetnéma munkásleány teteje alá te-mette. A felismerhetetlenségig összszerencsoltta, összeírt tettejébe, hol-tan húzták ki a súlyos földet g aló

4. hogy moratóriumot csak abban az esetben adnak, ha azok a hitelezők, a bányá vezetésége a szerencsétlenségről értesítette a mezőkövesdi kir. járásbírósgot, amely kiszállt a helyszínére s megejtette a vizsgá- tot. A miskolci kir. ügyészség is értesítést kapott a bányá szerencsétlenségről.

Analfabéták országos oktatása. Az Országos Közművelődési Tanács a most kezdődő tanítási évben is az analfabéták oktatását kívánja országosan folytatni. Gondoskodni fog róla, hogy oktatás a vállalkozó tanítók megfelelő tiszteletdíjban rész- süljenek, a tanfolyamokon résztvevő analfabéták pedig ojtalanul jussanak minden eszközhöz: olvasókönyvhöz, irkákhoz, tollakhoz, írónhoz stb. — Hogy ezeket a tanfolyamokon az írás, olvasás, számolás elsajátításán kívül egyéb hasznos ismereteket is szere- hessenek, a Közművelődési Tanács kiadja a Felolvasások Könyve immár IV. kötetét, amelyet ingyen küld meg nemcsak az analfabéta tanfolyamokat vezető tanítóknak, hanem mindazok- nak, akik népies felolvasásokkal chajtják a falu lakosságának a tudá- sát gyarapítani. Hasonlóképen foly-

tatja a Vasárnapi Könyv című heti ismeretterjesztő folyóiratnak akció- szerű országos szervezését. Az Or- szágos Közművelődési Tanács (Buda- pest, IV. Ferenciek-tere 3.) szíve- sen ad felvilágosítást és utbaigazi- tást azoknak, akki nagyfontosságú kul- turmunkájában résztvenni szándé- koznak.

A szerkesztésért felelős **Voith György.**

**Modern és a legjobb
Villamos
berendezések**
rendelje meg
FÖLDVÁRI-nál

üzleti telefon 168
gyári telefon 816.

Tanuló felvétetik.

Apró hirdetések.

HA NINCS PÉNZE és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva olcsón lesz eldva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöl- jön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Vaskályhák legjutányosabban Tóth Józsefnél a Margit-fürdővel szemben. Telefon: 773.

OLCSÓ és jó órák, ékszer leg- olcsóbban szerezhetők be Gas- parik Ádám órás és ékszerész- nél Debrecen, Hunyadi-utca 12. Ugyanott órajavitások legolcsó- ban eszközöltenek.

Szőlősgazdák

és
szőlőtelepítők figyelmébe!

Aki szőlőjét újra akarja te- lepíteni,

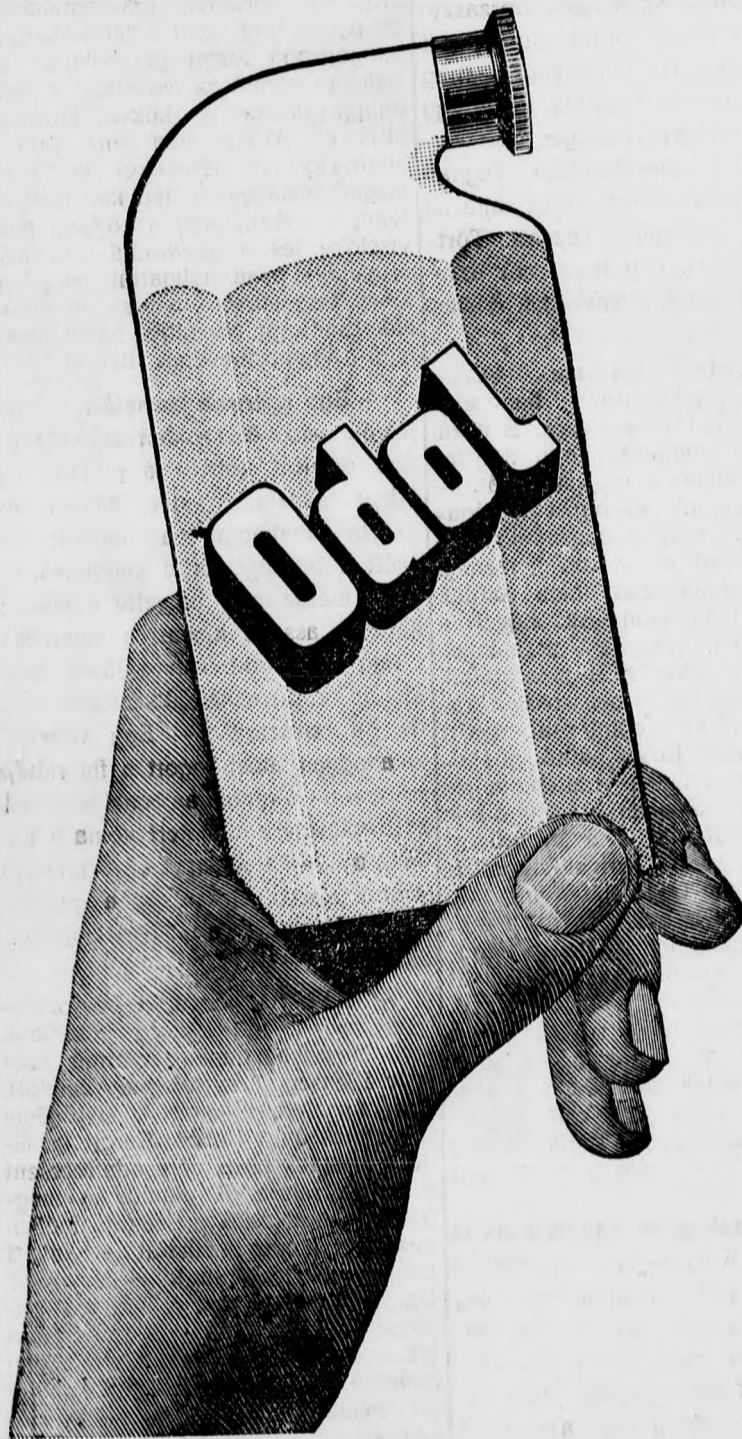
Aki szőlőoltványt akar ren- delni.

AKI gyümölcsfát, rózsafát óhajt ültetni —

kérjen oktató diszárjegy- zéket az alábbi címtől:

**Transylvania
Szőlőtelepítő vállalat**

Maros-Vásárhely,
Dr. Gecse Dániel-utca 39. szám.

Ajánlatos,

ha néha eszünkbe jut, hogy a modern ember rendszabályai közt, melyet egészsége fenntar- tására követ, a fogak helyes ápolása majdnem a legfontosabb. Gondoljuk meg — és újabb viz- gálatok ezt ujjlag kétségtelenül bebizonyították — hogy a fogak állapota közérzetünkre sokkal nagyobb befolyást gyakorol, mint azt többnyire hiszik. De csak akkor mondható a fogápolás he- lyesnek, ha a fogrontó anyagok, az erjesztő és rohasztó csirák, melyek a szájban naponta újból képződnek, naponta tét- tetnek ártalmatlanná. Ehhez, mint azt mindenki elképzelheti, szük- séges, hogy ily anyagok eltávo- lítottassanak vagy legalább is káros hatásukban megakadályoztassa- nak. A fogakhoz közvetlenül tap- padó tisztatlanságok bizonyos fokig eltávolítja a fogkefe, de csak bizonyos fokig; mivel a kefe csak felületesen hat, de az

ártalmas csirák a száj nyálka- hártájának minden részében, fő- leg zugokban és ránczokban is, hová a kefe el nem érhet, jelen vannak, a fogkefén kívül még Odolt is kell használni, mely a száj legrejtettebb részeibe is eljut és az összes kártékony anyagokat eltávolítja.

A mi az odolt különösen ki- tünteti az összes többi szájtisztító szerekkel szemben, az a különös sajátosság, hogy a szájüreget az öblítés után mikroszkópi vékony- ságu, de mégis sűrű antiseptikus réteggel vonja be, mely még órákon át, miután a szájöblítés megtörtént, tovább hat. Ezen tartós hatás, mellyel semmiféle más készítmény nem bír, adja meg annak, aki az Odolt naponta használja, azt a biztosságot, hogy száját határozottan megvédte a rohasztó és gerjesztő anyagok hatásától, melyek a fogakat megromtják. A nagyüveg Odol ára 2 korona, a kis üvegé 1.20 kor.

**∴ HIDVÉGER ANTAL ∴ Foglalkozik
bank és váltóüzlete az összes
Debreczen, Deák Ferencz-u. 13. sz. bankügyletekkel
TELEFON 416. szám.**

Lapkihordó asszonyok
lapunk kiadóhivatalá-
ban felvétetnek.